

ACC. N:R. M. 12337: /.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

/.

Ulfstand och abboten på Bäckaskog.

"Abboten på Bäckaskog var fasligt korpulent, så att han hade nästan astma. Så hade han frågat Ulfstand, vad han skulle göra mot en sådan astma. Jo, kom ner till mej, sa Ulfstand, så ska ja ge dej ett gott råd. Han talade naturligtvis inte om vad det var för ett råd. Men abboten kom ner, och då skickade Ulfstand honom ner till smedjan. Och där fick han dra bäljen och släggan i många dagar på mager kost, vatten och bröd, så han tappade snart hullet, så korpulensen gick bort. Men abboten reste inte mer till Glimmingehus och tog råd av Ulfstand. För Ulfstand var ett spektakel på samma gång, en skämtare."

ACC. N:R. M. 12337:2.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

Ulfstand kallades "Jätten" för sitt jättebyggnad.

Ulfstand, som byggde Stenhuset vid Glimmingehus, var en råbarkad sälle rätt och slätt. Han var danske kungen amiral och kapade många fartyg. Därför fick han många ovänner. Han blev ovän med kungen också, därför att han var för självständig. Då byggde han Glimmingehus för att ha till sitt försvar. Det var en jättebyggnad framför allt efter dåtida förhållanden. Och så blev han kallad "Jätten". Att han inte varit stor som en jätte till växten, det visade sig, när de för några år sedan öppnade hans grav i Vallby kyrka.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 12337:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

Vildmannen.

På Glimmingehus står en stenbild, som kallas "Jätten" av somliga. Den föreställer inte Ulfstand. Utan det den föreställer en vildmänniska. Bilden kallas också för "Vildmannen".

Det kan hända, att "Vildmannen" var släkt med Ulfstand, men då måste det ha legat flera generationer mellan dem.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 12337: 4.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

Vildmannen och haren.

Vildmannen, som står avbildad på Stenhuset, jagade en gång en hare. Han sprang efter den för att fånga den med händerna. Och han hade sådan fart, att när han sprang efter haren, fick han stubben med sig. Han ryckte upp den av bara farten.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 12337:5.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5.

Stenbildens ålder.

Stenbilden, Vildmammen kallad, är mycket äldre än Stenhuset. Den är väldigt groft tillhuggen.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. *M. 12337:6.*

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Curt Wallin*
Härad: *Järrestad* Adress: *Gladsax*
Socken: *Bolshög* Berättat av: *kyrkovärd Ola Persson*
Uppteckningsår: *1940* Född år *1873* i *Vallby*

Jättens bild stympades.

När Jättens bild stod i gavlen till Stenhuset, hängde drängarna sina matsäcks-
knyten på ~~penus~~ "penus" på bilden. ^{En} en flicka tyckte, att det var skam, och
så slog hon av "penus". Men hon blev dålig. Kroppen bröts sönder på henne.
Det fick hon till straff. Det skulle ha hänt långt före far kom till Glimminge-
hus, för minst 200 år sedan.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

ACC. NR. M. 12337:7

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7.

Stenbilden flyttas och skapar oro.

Stenbilden stod i en fördjupning i västgaveln på Stenhuset. Men så blev den flyttad in på borggården och placerad i ett hörn vid det gamla köket.

Men där var den inte ärnad att stå. Det var oro på gården alltid. Det blev varsel och dunder. Folk, som hade förmåga att se mer än andra, sågo ~~varre~~ vålnader där. Det berodde på att bilden inte fick ro där. Därför flyttade de den tillbaka till sin plats i gaveln. För några år sedan sattes den in i borgen.

ACC. NR. M. 12337:8.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8,

Jättagäret.

Ännu till för några år sedan låg där ett brett stengärde mellan från
Glimmingehus upp till Bolshögs kyrka. Det kallades Jättagäret. Hur det kom-
mit till och fått sitt namn får man veta av en gammal berättelse. Det var så,
att prästen i Vallby skulle predika i Bolshög. Han hade gått in ett vad
med Jätten på Glimmingehus. Jätten hade påstått, att han skulle ha kunnat
kasta ett stengärde runt kyrkan, innan prästen slutat sin predikan. Prästen hade
sålt sin själ. Men när prästen såg, att gårdet nådde upp mot kyrkan, skyndade
han sig att säga Amen, och så vann han och fick behålla sin själ.

ACC. NR. M. 12337:9.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Gladsax
 Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

Trollen hade makt i "tjärnebuskar".

I berättarens barndom var det en allmän föreställning, att det var farligt att fälla "tjärnebuskar" /= Hagtorn/. Ty trollen hade makt i "tjärnebuskarna".

Fögg man ner en sådan buske, blev det "mankemang" med husets folk. Det blev gärna någon i familjen, som blev konstig.

i min barndom

I den gård i Salarp, där Johan Larsson nu bor, bodde ~~Per~~ en bonde, som hette Per Tredding. Han kallades så, därför att gården hade 3 gavlar. Både gården och folket kallades "Per Treddings". Man hade en pojke, som blev kollrig.

Det troddes, att han blev detta, därför att Per Tredding hade fällt en "tjärnebuske", som stod på gårdens ägor.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 12337:10.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsex
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

Man vågade knappast riva Jättagäret.

Härom året skulle Jättagäret rivas. Men det var knappt, att man fick folket att riva det. De vågade knappt. Det var nämligen många "tjärnebuskar", som växte i det breda gårdet. Eftersom man trodde, att trollen hade nakt i "tjärnebuskarna" och tog hämnd på den, som ofredade en sådan buske, voro de rädda att befatta sig med gårdet. Det blev dock rivet.

ACC. NR. M. 12337://.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Gladsax
 Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

//.

Spökskjutsen.

Det sägs ibland en skjuts komma körande i spann nattetid upp till gården. Den körde upp och vände på borggården. När den kom dit upp, blev det tändt i alla fönster på en gång. När skjutsen vänt, körde den bort igen, och alla ljusen släcktes. En gammal väktare hade berättat, att han hade sett det. Likaså Elna Sten ~~här~~ i Vallby hade berättat, att hon sett det. De påstodo båda, att det gick med hiskelig fart.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 12337:12.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12.

Synen av en vålnad i källaren.

Efter sista ägarinnans död skulle de göra rent i källaren till Stenhuset.

Hela källaren var full av torv och bråte, så att källartrapporna doldes. När folk var i färd med att göra rent, var där en, som såg en manlig vålnad.

ACC. NR.

M, 12337: / 3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovård Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

13.

Skrämsel vid torvhämtning.

En Maria Nils Håkans gick mycket på arbete hemma i mitt föräldrahem.

Hon hade i sin ungdom tjänat på Glimmingehus. Samtidigt tjänade där en annan flicka.

De hade hört, att det spökade där. Så skulle de följas åt att hämta torv. Då förvarade de torven i Stenhusets källare. Där var så mycket bråte och torv i

källaren, att det var knappt någon källare. Golvet av torv och skräp gick ända upp, där källartrappan nu tar vid, så att det var liksom ingen källare. De kom

nu dit för att plocka torv i en korg och bära in. Det var mörkt där inne. De

plockade och plockade, men korgen förblev tom. När de märkte det, trodde de, att det

var, som det spökade, och håret restes på dem. De sprang iväg, så fort de kunde.

Och sedan den gången vågade de inte gå dit efter mörkrets inbrott. Antagligen

hade de i mörkret lagt torven vid sidan om korgen utan att märka det. Men de trodde

. fullt och fast, att det var, som det spökade.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 12337:14.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

Kobben på Glimmingehus.

”På Glimmingehus finns en trappa, som kallas för Kobben. Den har fått sitt namn av en inspektor, som hette Kobben.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

14.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M 12337:15.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15.

Lagman Sylvan sov alltid under eget tak.

Lagman Sylvan ägde utom Glimmingehus många andra slott och gårdar. Det
sades, att när han reste från Stockholm till istad eller omvänt, kunde han alltid
sova under eget tak.

ACC. N:R.

M. 12337:16.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

16.

Ornalét vid Glimmingehus.

Vid korsvägen väster om Glimmingehus, där vägarna O.Hoby - Tommarp och Vallby- Glimmingehus skära varandra, var förr ett led. Det kallades "Ornalét." I senare tider har man förklarat namnets uppkomst så, att gården haft ornar ute på bete i sarkmarken omedelbart väster om vägen O.Hoby - Tommarp mitt för gården och att ledet öppnades in till ornarnas betesplats.

Min far gav mig emellertid den rätta förklaringen en gång. Han hade gått mycket vid Glimmingehus såsom "hogårabonne" och kände väl till förhållandena där. Det var så, sade min far, att vägen, som gick över mossen / nuvarande vägen Vallby- Glimmingehus i däliden vid Rogamad / , höll aldrig. Den höll aldrig stånd som väg utan bara sjönk och sjönk. Då stensatte de hela vägen i mossen. Och nu har det varit så, att en hög stenar kallats en "stenorne". Den stensatta vägen ö ver mossen blev alltså en stenorne. Vägen slutade vid ledet i korsvägen. Och detta led fick namnet "Ornalét". Det betyder alltså ledet vid den stensatta vägen

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 12337: 17.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

eller ledet vid stenrnen i mossen. Med ornar och grisar har det alltså inte
det minsta att göra.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

17.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 12337: 18.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

Bolshögen, som gett namn åt socknen.

Vid Bolshögs kyrka ligger en stor hög, som kallas Bolshögen. Där skall en storman ha blivit begravnen, som hette Bele eller Bal. Detta namn har gett namn åt kullen, vilken sedan gett namn åt socknen.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

18.

ACC. NR. M. 12337:19.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

Bonnahöj -- en gravhög.

"En högsta höjden vid Bjeret kallas "Bonnahöj ". Där skall någon ha
blivit begravd i forna tider.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

19.

ACC. N.R. M. 12337: 20.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovård Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

20.

Tingsplats vid Bolshögs kyrka.

Vid Bolshögs kyrka skallxx förr ha legat en tingsplats!

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 12337: 21.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

Bolshögs kyrka skulle byggas på Bonnhög.

Den högsta punkten vid Bjeret kallas "Bonnehöj." Där var det meningen, att Bolshögs kyrka skulle byggas. Stenarna forslades dit, men om natten fördes de till den höjd, där kyrkan nu ligger. Till sist vågade folket inte annat än att bygga kyrkan, där platsen blivit utvisad.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

21.

ACC. N:R. M. 12337:22.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

Branbostenen .

Branbostenen stod förr på stöttor julaften, och trollen dansade därunder.

När man nattetid färdades förbi Branbostenen skulle man tåga stilla . Annars
riskerade man att gå eller köra vilse.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

22.

ACC. N:R. *M. 12337:23.*

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Curt Wallin*
 Härad: *Järrestad* Adress: *Gladsax*
 Socken: *Bolshög* Berättat av: *kyrkovärd Ola Persson*
 Uppteckningsår: *1940* Född år *1873* i *Vallby*

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

23.

Galgbacken.

En bit uppåt vägen ~~Galöv~~ - Järrestad ligger en backe, som kallas Galgabacken. Den siste, som fick slita spö på Galgbacken, var Reslow. Han var från Tommap och var släkt med en präst, som hette Reslow i Vallby. Han hade dödat en person.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 12337:24.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

24

En spöslitning på Toarps galgbackel

I fars ungdom var det en, som skulle slita spö på Toarps galgbacke vid
Bollerup. Far sprang ända dit från Vallby för att få se på. ^{spöslitning} ~~et~~ var det enda
spektakel de hade att se förr.

M. 12337: 25.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Gladsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

Känehögarna.

25.

På "Snatövs Sonar" ligga 3 högar. De kallas
"Känehögarna". Där skola 3 danka kvinnor
ha blivit begravda. Dankaerna inga "känor"
om sina fävar. Men det var betydande kvinnor.
Det skall ha hänt i fortiden.

ACC. N.R. M. 12337:26.

Landskap: Skåne Wallin Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Glagsax
Socken: Bolshög Berättat av: kyrkovärd Ola Persson
Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26.

Den prästerliga gravstenen i Bolshögs kyrka.

En präst, som bara var kyrkoherde i Vallby och Bolshög i ett år, skänkte en ljuskrona till Bolshögs kyrka. Det är den lilla kronan nederst i kyrkan. Egen-
domligt är, att han blev begravd i Bolshögs kyrka. Stenen låg mitt för ingångs-
dörren, innanför i vapenhuset. Den hade lagts där, när kyrkan ombyggdes i slutet
av 1800 -talet. Till biskop Billings visitation ordnade jag med, så att stenen
sattes upp mot vapenhusväggen för att inte inskriptionen skulle slitas ut.

Vid samma tillfälle lät vi tjära stenen.

ACC. N:R. M. 12337:27.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Gladsa x
 Socken: Bolshög Berättat av: Ola Persson.
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

27.

Hednatempel med källa på Bolshögs kyrkplats.

På backen, där kyrkan nu ligger, har stått ett hednatempel. När kristendomen kom, fortsatte de offra där. I närheten ligger en källa. Den var helig liksom S:t Olofs källa. I den offrade de liksom i S:t Olofs källa. Så byggde de ett kapell där. Och när så Bolshögs församling skulle bygga kyrka, så voro sockenborna så fattiga, att de inte kunde. Det var ju hall det mesta /^{hundra} Glimminge Hallar/, och mycket stod under vatten. Och eftersom de inte maktade bygga egen kyrka, så blev kapellet anslaget till kyrka åt den. Kyrkoherde Liljenroth berättade det för mig. Han hade hört, att det var så.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 12337:28.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Gladsax
 Socken: Bolshög Berättat av: Ola Persson
 Uppteckningsår: 1940 Född år 1873 i Vallby

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

28.

Villfarastenen.

På Villfarasten-högen mellan Tomarp och Vallby hittade de Villfarastenen.

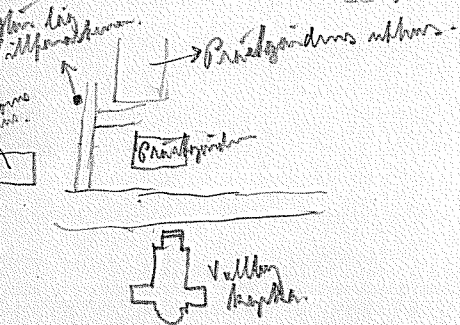
De förde den till Vallby för att den skulle innuras i kyrkans tornvägg. Men det blev inte av utan de lade den på prästgårdens mark vid inkörseeln till prästgården.

Far hade prästgårdslantbruket på arrende, så jag minns stenen så väl, där den låg.

Det var 13 fördjupningar i den och så var där en tvåhjulig kärra med hästar för.

När far byggde den långa å prästgården, som nu användes till svinstall, skulle far ta den och lägga den i stenfoten. Det var 1885. Men så kom han att tänka på att han borde nog inte göra det. Antagligen var han rädd för att det skulle bli spöckerier

där. Så fick stenen ligga, tills den omsider fördes till Lund.

Skriv endast på denna sida!